

Ona, která nikdy nepoznala muže

Co zůstane z lidské identity, když je člověk zbaven vztahů, paměti, společnosti i tělesné zkušenosti s druhým? Otázka, kterou klade francouzská autorka Jacqueline Harpman ve své knize "Já, která nikdy nepoznala muže". Jedná se o dystopický román, který zkoumá, jaká podoba lidskosti by zůstala, kdybyste odstranily všechny prvky, které ji formují.

Příběh sleduje skupinu 40 žen, které jsou uvězněny v podzemním vězení bez jediného kontaktu s okolním světem kromě mužských strážů a které nikdy nepromluví a neví, jak se tam dostaly. Dějem knihy nás provází mladá protagonistka, která se od ostatních žen liší. V kontrastu k ženám, s nimiž žije, nemá žádné vzpomínky na život před vězením. Jediné, co zná, jsou studené dlaždice sklepení její ložnice, a strážce, které představují jediné živé mužské postavy v knize. Vyprávěčka hltá po odpovědích na její existenční otázky a neustále se vyptává žen kolem sebe, jaký je svět mimo sklepení. Ty ji však odbývají. Dosáhne předpuberty, ale nikdy se dále nevyvine ani nedostane menstruaci, a ženy ji odmítají vzdělávat o jejím těle nebo sexu, protože říkají, že to je k ničemu, protože nikdy nebude s mužem. Naštvaná na ženy, se vyprávěčka obrací do svého nitra. Rozvíjí propracované fantazie o objímání nejmladšího ze strážů, které jí poskytují pocit útechy. Také přichází na moc tajemství, poprvé v životě má a ví něco, co ostatní spolčnice ne, a to jí dodává pocit kontroly. Vyprávěčka se ptá Anthey, nejvnímavější ženy, na informace o venkovním světě. Ačkoli Anthea říká, že je zbytečné diskutovat o minulosti, prozrazuje, že nikdo neví, proč tam jsou nebo co se stalo s ostatními. Vysvětluje také, že ženy se zdají být odtažité, protože strážce nikdy nikomu nedovolily dotknout se jí, když byla dítě, ani ji utěšit. To zmírňuje její pocit odlišnosti a vzdor vůči ženám a postupem času začne s ostatními trávit více času a navazovat krátké rozhovory. Také se učí rovnováze mezi fungováním ve skupině jako celku a vnitřním světe s vlastními myšlenky.

I když se pomalu smiřuje s realitou, že se odtud pravděpodobně nikdy nedostanou, neznamená to, že si přestává klást otázky nebo že se vzdává své zvědavosti. V prostředí, kde se dny slévají do jedné láhve nicoty a čas není možno jakkoliv určit, je klíčové si vymyslet vlastní měření jeho plynutí. Mezitím, co protagonistka sedí na svém obvyklém místě a v hlavě

si přehrává vzpomínky na její poslední konverzaci s Anthey, se jí vybaví specifický moment, kde Anthey mluví o rutinách a o čase, který je normální v běžném světě. Právě tato chvíle se mi hluboce vryla do paměti. Mezitím, co je vypravěčka zarytá ve vlastních myšlenkách, si všimne tlukotu jejího srdce, a pak ji něco napadne. Začíná počítat údery svého srdce a proměňuje je v jakési náhradní hodiny. Každá sekunda je jedno odbití, a tak počítá a počítá. Se svým výtvozem se svěří svým společnicím a jim to umožňuje používat 24 hodinový den. To je pro všechny revoluční. Možnost orientovat se v čase jim umožňuje vytvořit si základní strukturu dne a taky dodává pocit kontroly, který doteď nepocítily. Vypravěčka se konečně cítí jako člen skupiny.

Jednoho dne však dojde k zlomu. Mezitím, co strážce dávají ženám jako obvykle denní dávku jídla, se z ničeho nic ozývají hlasité sirény a strážce beze stopy mizí. Sirény umlkají a prostor zaplavuje ticho. Ženy stojí nehybně a s obavami hledí k otevřeným dveřím. Nejprve se bojí využít šanci k útěku, protože by se mohlo jednat o past, ale vypravěčka statečně vykročí a tím dá odvahu i jejím společnicím. Zjišťují, že se nachází někde v podzemí, a po krátkem hledání najdou schody nahoru se světlem na konci. Mladá dívka se radostně a plná síly rozeběhne nahoru, plná očekávání a touhy po poznání. Kolem sebe vidí úplně jiný svět, než který dříve znala z vězení. Na modré obloze plují mraky a všude kolem je zelená tráva. Když i ostatní vyjdou až na povrch, její radost vůbec nesdílí. Narozdíl od nejmladší členky, pro kterou je tohle místo úplně něco jiného, nevidí nic jiného než dlouhé nížiny a bunkr, ze kterého právě utekly. Zhrozí se, protože krajinu ani jedna z nich nepoznává a začínají vznikat teorie, že nejsou ani na Zemi. Je jejich únik tedy vítězstvím nebo další vchod do neznámé skutečnosti, která je možná ještě děsivější než samotné vězení?

Po prvotním šoku se část žen vrací zpět do bunkru. Prohledávají místnosti a nachází jídlo a zásoby, které po strážcích zůstalo. Zároveň mezi nimi visí otázka, kam se strážce náhle poděli bez jediné stopy. Po prohledání bunkru ženy postupně pochopí, že strážce se už nevratí. Sice jim jídlo na pár měsíců vydrží, ale ne navždy, proto opouští bunkr a vydávají se na výpravu. Skupina se musí dozvědět více a musí dále pokračovat. Doufajíc, že najdou nějaké stopy civilizace, skupina žen pokračuje dále po dobu 26 dnů, ale nevidí nic jiného, než další divočinu.

Náhle zahlédnou bunkr identický tomu jejich nad vězením. Anthea, Dorothy vypravěčka se rozhodnout sestoupit dolů. Tam najde klec plnou mrtvých ženských těl. Jsou to vězeňkyně, které nemohly utéct, když strážce zmizely? Zjištění, že by nebyly jediné, které si prošly tímto utrpním, byl zároveň utěšující i znepokojivý. Brzy poté našly další bunkr, tentokrát byl však plný mrtvých mužů. Po dobu 2 let cestují od jedné velké hrobky ke druhé. Pocit naděje, který ženy pocítily, když poprvé vyšly z vězení, pomalu vyprchává. Místo dalšího prozkoumávání se ženy rozhodují postavit vesnici a tam se usadit. Žijí z jídla z nedalekého bunkru a život se stává rutinou. Mnoho žen později vytvoří páry, což vypravěčku mate. Anthea se jí snaží vysvětlit fyzické vztahy žen a z toho je vypravěčka ještě více zmatená a přemýšlí, jaká je role muže v životě ženy. Vypravěčka chce vědět vše. A tak jí Anthea podrobně vysvětluje anatomii a principy reprodukce. Poté se vypravěčka pokusí lépe porozumět svému vlastnímu tělu, ale zjišťuje, že je ještě nedostatečně vyvinuté, aby reagovalo na fyzické reakce, a tak to vzdává. Jak ženy stárnou, více jich umírá. Nakonec zemře i Anthea. Anthea byla pro vypravěčku asi jedna z nejvýznamnějších a nejbližších žen a tak navzdory vypravěččinu odporu k fyzickému kontaktu, souhlasila, že jí bude držet v náručí než zavře oči.

Vypravěčka všechny pohřbí a nakonec zůstává sama. Rozhodne se, že po zbytek života bude prozkoumávat krajinu. Po dvou letech cestování o samotě narazí na podzemní sídlo, luxusní bunkr s kuchyní, koupelnou, postelí a knihovnou. V průzkumech nepřestává, ale bunkr se stane jejím domovem. Přečte si každou knihu a prozkoumá každý objekt, ale pořád nenachází žádné informace o jejím světě nebo o jejím uvěznění. Když je jí okolo šedesáti let, ztrácí touhu po objevování, dokonce onemocní. Přijde jí podivné, že její vlastní tělo, dosud vždy tiché, jí nyní způsobuje bolest. A tak si naostří nůž a bodne. Ona, která nikdy nepotkala muže.